

Številka: Up-429/23-13

Datum: 24. 10. 2024

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi Jana Zobca, Ljubljana, na seji 24. oktobra 2024

odločilo:

Točka 1 izreka sklepa Vrhovnega sodišča št. U 10/2022 z dne 20. 2. 2023 se razveljavi in zadeva se vrne Vrhovnemu sodišču v novo odločanje.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Komisija za etiko in integriteto (v nadaljevanju Komisija) je sprejela načelno mnenje glede ravnanj, ki pomenijo kršitev kodeksa sodniške etike. Komisija je v postopku obravnavala ravnanja pritožnika. Pritožnik je zoper načelno mnenje Komisije vložil tožbo na podlagi 2. in 4. člena Zakona o upravnem sporu (Uradni list RS, št. 105/06, 62/10, 109/12 in 49/23 – v nadaljevanju ZUS-1). Upravno sodišče je sprejelo sklep, da ni stvarno pristojno za odločanje o tožbi, in je zadevo odstopilo Vrhovnemu sodišču. Vrhovno sodišče je s 1. točko izreka izpodbijanega sklepa zavrglo tožbo na podlagi 2. člena ZUS-1. Glede odločanja o tožbi na podlagi 4. člena ZUS-1 pa je sprožilo spor glede pristojnosti.

2. Pritožnik zatrjuje kršitev 22. člena in prvega odstavka 23. člena Ustave. Zatrjuje, da je stališče Vrhovnega sodišča, da načelno mnenje Komisije ni upravni akt, očitno napačno. Meni, da je načelno mnenje Komisije posamični oblastni akt, ker ga je izdal oblastni organ, ki je presojal konkretno ravnanje pritožnika. Meni, da je Komisija razglasila njegovo ravnanje za neetično, hkrati pa je z načelnim mnenjem posegla tudi v njegovo pravico do svobode izražanja. Če naj bi bilo mogoče obravnavanega sodnika prepoznati, potem taka mnenja ne morejo imeti le priporočilne vloge. Pritožnik meni,

da je prišlo do kršitve pravice do nepristranskosti sodišča, ker sta predsednik in podpredsednik Vrhovnega sodišča odločala o predlogih za izločitev sodnikov in s tem vplivala na sestavo senata, ki je odločal o tožbi pritožnika. Podpredsednik in predsednik Vrhovnega sodišča naj bi bila pobudnika začetka postopka pred Komisijo. Pritožnik meni, da je podan izločitveni razlog iz 5. točke 70. člena Zakona o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 in 10/17 – v nadaljevanju ZPP).

3. Ustavno sodišče je s sklepom senata št. Up-429/23 z dne 30. 9. 2024 sprejelo v obravnavo ustavno pritožbo zoper 1. točko izreka sklepa Vrhovnega sodišča. O tem je na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12, 23/20 in 92/21 – v nadaljevanju ZUstS) obvestilo Vrhovno sodišče.

B.

4. V obravnavanem primeru je predmet ustavne pritožbe sklep, s katerim je Vrhovno sodišče zavrglo pritožnikovo tožbo zoper načelno mnenje Komisije. Sprejelo je stališče, da načelno mnenje ni upravni akt, zato vložitev tožbe na podlagi 2. člena ZUS-1 ni pravi način za varstvo pritožnikovih pravic.

5. Pritožnik med drugim navaja, da pri predsedniku in podpredsedniku Vrhovnega sodišča obstajajo okoliščine, ki vzbujajo dvom o njuni nepristranskosti. Ker sta predsednik in podpredsednik Vrhovnega sodišča odločala o predlogih za izločitev sodnikov senata, ki je odločal o njegovi tožbi, naj bi s tem vplivala na sestavo senata. Zato naj bi bila kršena pravica do nepristranskega sodišča (prvi odstavek 23. člena Ustave).

6. Pritožnik je očitke o kršitvi pravice do nepristranskega odločanja prvič zatrjeval šele v ustavni pritožbi. Vendar z vidika izčrpanosti pravnih sredstev ne bi bilo sprejemljivo od pritožnika zahtevati, da bi te očitke izčrpal že v postopku pred Vrhovnim sodiščem. Predsednik in podpredsednik Vrhovnega sodišča sta o izločitvah sodnic in sodnikov, ki bi bili v skladu s Sodnim redom in Letnim razporedom dela sodnic in sodnikov Vrhovnega sodišča razporejeni v senat, ki bi odločal o zadevi, odločala na podlagi predlogov sodnikov. Sklepi, s katerimi sta predsednik oziroma podpredsednik Vrhovnega sodišča predlogu posameznega sodnika za izločitev ugodila oziroma sta predlog zavrnila, niso bili vročeni pritožniku. Pritožnik pa zatrjuje, da je bil s sporno okoliščino seznanjen šele, ko je njegova pooblaščenka vpogledala v spis po koncu postopka. S tega vidika je bila vložitev ustavne pritožbe dejansko edina učinkovita možnost, ko je lahko pritožnik uveljavil navedeni očitek o kršitvi pravice do nepristranskega sodišča.

7. Sestavni del poštenega postopka je tudi zahteva, da je v postopku spoštovano temeljno procesno jamstvo nepristranskega odločanja. Zahteve ustavnega procesnega jamstva nepristranskega odločanja izhajajo iz ustavnosodne presoje prvega odstavka 23. člena Ustave.¹ Nepristranskost sodnikov je treba ocenjevati ne le po njenih učinkih (npr. po odsotnosti kršitev procesnih pravic ene izmed strank, po vplivu (ne)pristranskosti na odločitev o glavni stvari), temveč tudi po zunanjem izrazu, namreč kako lahko pristranskost oziroma nepristranskost sodnikov razumejo stranke v postopku in kako javnost.

8. Za obstoj nepristranskosti sojenja sta odločilna tako subjektivni kriterij, pri katerem gre za ugotavljanje osebnega prepričanja sodnika, ki odloča v konkretnem primeru, kot tudi objektivni kriterij, pri katerem gre za presojo, ali je sodnik v postopku zagotavljal uresničevanje procesnih jamstev tako, da je izključen vsak upravičen dvom o njegovi nepristranskosti.² Pomembno je tudi to, da se mora nepristranskost sojenja odražati tudi navzven, t. i. videz nepristranskosti sojenja.³ Gre za zaupanje, ki ga morajo sodišča v demokratični družbi vzbujaati v javnosti.⁴ Pri presoji teh vprašanj, ali obstaja dvom o videzu nepristranskosti, je stališče stranke pomembno, vendar ni odločilno. Odločilno je, ali je mogoče ugotoviti, da je ta strah objektivno utemeljen.⁵ Pomembno je torej, da sodišče pri ravnanju v konkretni zadevi ustvarja oziroma ohrani videz nepristranskosti. V nasprotnem primeru je lahko ogroženo tako zaupanje javnosti v nepristranskost sodnega odločanja kot tudi zaupanje strank v nepristranskost sojenja v konkretni zadevi. V nekaterih primerih, ko je težko zagotoviti dokaze, s katerimi bi se ovrgla domneva subjektivne nepristranskosti sodnika, zahteva po objektivni nepristranskosti zagotavlja dodatno pomembno jamstvo.⁶ Čeprav ima videz nepristranskosti določen pomen, sam po sebi ni odločilen. Zato se je vedno treba osredotočiti na dejanske razmere in ugotoviti, ali so strahovi stranke glede pristranskosti objektivno utemeljeni, in videz nepristranskosti preveriti z objektivnimi dejstvi.⁷

---

¹ Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-679/06, U-I-20/07 z dne 10. 10. 2007 (Uradni list RS, št. 101/07, in OdlUS XVI, 109), 47. točka obrazložitve.

² Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-799/13 z dne 22. 1. 2015 (Uradni list RS, št. 9/15, in OdlUS XXI, 9), 9. točka obrazložitve. Glej npr. sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) v zadevi *Fey proti Avstriji* z dne 24. 2. 1993, 27., 28. in 30. točka obrazložitve.

³ Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-149/99 z dne 3. 4. 2003 (Uradni list RS, št. 44/03, in OdlUS XII, 25), 7. točka obrazložitve.

⁴ Sodba ESČP v zadevi *Fey proti Avstriji*, 30. točka obrazložitve.

⁵ Sodba ESČP v zadevi *Ferrantelli in Santangelo proti Italiji* z dne 7. 8. 1996, 58. točka obrazložitve. Glej tudi sodbo ESČP v zadevi *Švarc in Kavnik proti Sloveniji* z dne 8. 2. 2007.

⁶ Glej sodbi ESČP v zadevah *Pullar proti Združenemu kraljestvu* z dne 10. 6. 1996, 32. točka obrazložitve, in *Mitrinovski proti Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji* z dne 30. 4. 2015, 36. točka obrazložitve.

⁷ Glej sodbo ESČP v zadevi *Parlov-Tkalčić proti Hrvaški* z dne 22. 12. 2009, 80. točka obrazložitve.

9. Ustavno sodišče ugotavlja, da v obravnavani zadevi predsednik in podpredsednik Vrhovnega sodišča nista bila člana senata Vrhovnega sodišča, ki je odločal o tožbi pritožnika. Pritožnik tudi ne zatrjuje nobenih okoliščin, ki bi kazale na pristranskost katerega koli od sodnikov v tem senatu. Pritožnik pa dvomi o nepristranskosti Vrhovnega sodišča zato, ker sta predsednik in podpredsednik Vrhovnega sodišča sama odločala o predlogih za izločitev vrhovnih sodnikov in s tem vplivala na sestavo senata, hkrati pa je bil podpredsednik Vrhovnega sodišča pobudnik postopka pred Komisijo. Predsednik Vrhovnega sodišča se je pobudi podpredsednika pridružil. Iz navedenega izhaja, da osebna nepristranskost sodnikov, ki so odločali o tožbi pritožnika, v tej zadevi ni sporna, zato je treba očitek o kršitvi pravice do nepristranskega sodišča preučiti z vidika objektivnega testa nepristranskosti.

10. Ustavno sodišče mora ugotoviti, ali bi okoliščine, povezane s predsednikom in podpredsednikom Vrhovnega sodišča, lahko ogrozile nepristranskost celotnega sodišča kot takega. Iz sodne prakse ESČP izhaja, da je treba najprej preveriti odnos predsednika in podpredsednika Vrhovnega sodišča do konkretne zadeve.⁸ V nadaljevanju pa je treba preveriti, ali so bili zagotovljeni zadostni zaščitni ukrepi, ki zagotavljajo neodvisnost sodnikov znotraj sodstva in zlasti v odnosu do njihovih nadrejenih sodnikov.⁹ Pri tem je treba preveriti možen vpliv predsednika sodišča na sestavo senata in na vsebino odločanja, v nadaljevanju pa je treba preveriti še, ali so bili v (hierarhičnem) odnosu med sodniki, ki so odločali o tožbi pritožnika, in predsednikom oziroma podpredsednikom Vrhovnega sodišča še kakšni drugi elementi, ki bi lahko omejili njihovo notranjo neodvisnost.¹⁰

11. Pojma neodvisnost in objektivna nepristranskost sta namreč tesno povezana¹¹ in ju je včasih težko ločiti.¹² Iz sodne prakse ESČP izhaja, da je treba pri presoji, ali lahko sodišče šteje za neodvisno v pomenu iz prvega odstavka 6. člena EKČP, med drugim upoštevati način imenovanja njegovih članov in njihov mandat ter obstoj varoval proti zunanjim pritiskom. Neodvisnost sodstva zahteva, da posamezni sodniki niso odvisni le od neprimernih vplivov zunaj sodstva, ampak tudi od vplivov znotraj njega. Ta notranja sodniška neodvisnost zahteva, da so prosti navodil ali pritiskov kolegov sodnikov ali tistih, ki imajo upravne odgovornosti na sodišču, kot je predsednik sodišča

---

⁸ Glej sodbi ESČP v zadevah *Daktaras proti Litvi* z dne 10. 10. 2000, 35. točka obrazložitve, in *Parlov-Tkalčić proti Hrvaški*, 85. točka obrazložitve.

⁹ Glej sodbi ESČP v zadevah *Daktaras proti Litvi*, 33. in 35. točka obrazložitve, in *Parlov-Tkalčić proti Hrvaški*, 85. točka obrazložitve.

¹⁰ Glej sodbi ESČP v zadevah *Parlov-Tkalčić proti Hrvaški*, 86. točka obrazložitve, in *Drago Tadić proti Hrvaški* z dne 28. 11. 2023, 71. točka obrazložitve.

¹¹ Glej sodbi ESČP v zadevah *Findlay proti Združenemu kraljestvu* z dne 25. 2. 1997, 73. točka obrazložitve, in *Parlov-Tkalčić proti Hrvaški*, 86. točka obrazložitve.

¹² Glej sodbi ESČP v zadevah *Bochan proti Ukrajini* z dne 3. 5. 2007, 63. točka obrazložitve, in *Parlov-Tkalčić proti Hrvaški*, 86. točka obrazložitve.

ali predsednik oddelka na sodišču.¹³ Odsotnost zadostnih zaščitnih ukrepov, ki zagotavljajo neodvisnost sodnikov znotraj sodstva in zlasti v odnosu do njihovih nadrejenih sodnikov, lahko privede do sklepa, da bi lahko bili strankini dvomi o (neodvisnosti in) nepristranskosti sodišča objektivno upravičeni.¹⁴ Tudi iz ustavnosodne presoje izhaja, da pomeni notranja neodvisnost sodnikov, pri kateri gre za neodvisnost sodnika v razmerju do drugih sodniških kolegov oziroma nadrejenih, za poseben vidik neodvisnosti sodnikov.¹⁵

12. Glede na zgoraj navedena izhodišča mora Ustavno sodišče najprej preveriti, ali obstajajo okoliščine, iz katerih bi lahko izhajalo, da sta predsednik in podpredsednik Vrhovnega sodišča s stranko ali spornim predmetom povezana tako, da bi to lahko povzročilo ali pa vsaj ustvarilo upravičen dvom, da nista nepristranska do pritožnikove zadeve. Iz te obrazložitve že izhaja, da predsednik in podpredsednik Vrhovnega sodišča nista odločala v senatu, ki je odločal o pritožnikovo tožbi, zato ne gre za položaj, ko bi sodnik opravljal dvojno nalogo v eni zadevi (*a single set of proceedings*). Vendar pa iz sodne prakse ESČP izhaja, da pri presoji povezanosti predsednika sodišča, ki odloča o zadevi stranke, s spornim predmetom ali stranko, ESČP uporablja primerljiva merila.¹⁶ Iz sodne prakse ESČP izhaja, da je treba pri presoji dvojne vloge sodnika upoštevati časovni vidik in vsebino zadeve, ki je predmet odločanja, ter morebitne druge okoliščine, ki bi lahko povzročile dvom o nepristranskosti.¹⁷

13. Vrhovno sodišče je odločalo o tožbi zoper načelno mnenje, ki ga je izdala Komisija. Komisija je organ Sodnega sveta. Iz prvega odstavka 49. člena Zakona o Sodnem svetu (Uradni list RS, št. 23/17 – v nadaljevanju ZSSve) izhaja, da je bistvena naloga Komisije, da sprejema stališča, povezana z vprašanji sodniške etike in integritete, ter oblikuje priporočila sodnikom, kako naj v prihodnje ravnajo. Med drugim Komisija tudi sprejema načelna mnenja glede ravnanj, ki pomenijo kršitev kodeksa sodniške etike. Pritožnik z vloženo tožbo zahteva sodni nadzor nad izdanim načelnim mnenjem in si prizadeva za njegovo odpravo. Zato nedvomno obstaja vsebinska povezava med obema postopkoma.

14. V konkretnem primeru je Komisija presojala ravnanja, ki jih je storil pritožnik, in o tem sprejela načelno mnenje. Iz načelnega mnenja izhaja, da se je postopek pred

---

¹³ Glej sodbo ESČP v zadevi *Parlov-Tkalčić proti Hrvaški*, 86. točka obrazložitve.

¹⁴ Glej sodbe ESČP v zadevah *Daktaras proti Litvi*, 36. in 38. točka obrazložitve, *Bochan proti Ukrajini*, 74. točka obrazložitve, in *Parlov-Tkalčić proti Hrvaški*, 86. točka obrazložitve.

¹⁵ Glej odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-60/06, U-I-214/06, U-I-228/06 z dne 7. 12. 2006 (Uradni list RS, št. 1/07, in OdlUS XV, 84), 63. točka obrazložitve, št. U-I-159/19 z dne 23. 2. 2023 (Uradni list RS, št. 34/23), 10. točka obrazložitve, št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023 (Uradni list RS, št. 72/23), 54. točka obrazložitve, in št. U-I-82/21 z dne 24. 4. 2024 (Uradni list RS, št. 42/24), 23. točka obrazložitve.

¹⁶ Glej sodbo ESČP v zadevi *Parlov-Tkalčić proti Hrvaški*, 85. točka obrazložitve.

¹⁷ Sodba ESČP *Puolitaival in Pirttiahonin Pirttiäho proti Finski* z dne 23. 11. 2004, 50. točka obrazložitve.

Komisijo začel na podlagi pobude podpredsednika Vrhovnega sodišča, ki se mu je pridružil predsednik Vrhovnega sodišča. ZSSve omogoča začetek postopka pred Komisijo zgolj na podlagi dveh vlog, in sicer zahteve in pobude.¹⁸

Čeprav podpredsednik in predsednik Vrhovnega sodišča navajata, da vlagata predlog za sprejetje načelnega mnenja v vlogi vrhovnih sodnikov in v vlogi podpredsednika oziroma predsednika Vrhovnega sodišča, njune vloge ni mogoče šteti za zahtevo, ki jo lahko vloži predsednik Vrhovnega sodišča. Ker sta podpredsednik in predsednik Vrhovnega sodišča vložila pobudo, ki jo lahko vloži vsaka fizična ali pravna oseba, ni mogoče šteti, da bi podala pobudo v okviru izvrševanja svoje uradne funkcije predsednika ali podpredsednika Vrhovnega sodišča. Ustavno sodišče je tudi upoštevalo, da je od vložitve pobude¹⁹ do sprejetja izpodbijanega sklepa Vrhovnega sodišča minilo le eno leto, zato ne gre za časovno oddaljeno povezavo. V takem primeru pa z vidika pritožnika ni mogoče šteti, da sta predsednik in podpredsednik Vrhovnega sodišča nevtralna do pritožnikove zadeve. S podajo pobude sta postala nasprotnika pritožnika.²⁰ Podaja pobude za začetek postopka pred Komisijo je nedvomno taka objektivna okoliščina, ki pri razumnem človeku lahko ustvari upravičen dvom o nevtralnosti te osebe do zadeve.²¹

15. Ustavno sodišče mora v nadaljevanju presoditi, ali je obstajal vpliv predsednika in podpredsednika Vrhovnega sodišča na sestavo senata, ki je odločal o pritožnikovi tožbi. Predsednik Vrhovnega sodišča ima številne pristojnosti. Predsednika sodišča v njegovi odsotnosti nadomešča podpredsednik (drugi odstavek 31. člena Zakona o sodiščih, Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 33/11, 63/13, 17/15 in 104/20 – v nadaljevanju ZS). Vendar iz ZS in Sodnega reda (Uradni list RS, št. 87/16 in 127/21), ki urejata dodeljevanje zadev posameznemu sodniku, izhaja, da praviloma predsednik in podpredsednik Vrhovnega sodišča ne moreta neposredno vplivati na sestavo senata. Iz tretjega in četrtega odstavka 15. člena ZS izhaja, da se zadeve, v katerih Vrhovno sodišče odloča o rednem ali izrednem pravnem sredstvu, sodnikom dodeljujejo po dnevnem zaporedju prispelih spisov, upošteva abecedni red začetnic priimkov sodnikov. Zadeve se po pravilih iz prejšnjih odstavkov sodnikom dodeljujejo takoj po zaporedju vložitve začetnega procesnega akta oziroma prispelih spisov. Podrobnejša pravila za dodelitev zadev določa tudi III. poglavje Sodnega reda. Iz 156. člena Sodnega reda izhaja, da se zadeve sodnikom dodeljujejo po objektivnih

---

¹⁸ Iz prvega in drugega odstavka 52. člena ZSSve izhaja, da se postopek pred Komisijo lahko začne na podlagi pobude ali na podlagi zahteve. Pobudo lahko vloži vsaka pravna in fizična oseba, medtem ko zahtevo lahko podajo člani Komisije, član Sodnega sveta, predsednik Vrhovnega sodišča in minister.

¹⁹ Podpredsednik Vrhovnega sodišča je pobudo vložil 15. 2. 2022.

²⁰ Primerjaj s sodbama ESČP v zadevi *Borgers proti Belgiji* z dne 30. 10. 1991, 26. točka obrazložitve, in *Daktaras proti Litvi*, 35. točka obrazložitve.

²¹ Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-445/18 z dne 14. 10. 2021 (Uradni list RS, št. 178/21, in OdlUS XXVI, 34), 24. točka obrazložitve.

merilih, zato predsednik Vrhovnega sodišča oziroma podpredsednik Vrhovnega sodišča, če bi nadomeščal predsednika, ne moreta dodeljevati zadev po lastni volji.

16. V konkretnem primeru so posamezni vrhovni sodniki, ki jim je bilo reševanje pritožnikovega upravnega spora dodeljeno ali kot sodniku poročevalcu ali so bili v skladu s Sodnim redom in Letnim razporedom dela sodnic in sodnikov Vrhovnega sodišča razporejeni v senat, ki naj bi odločal o pritožnikovi tožbi, predlagali svojo izločitev. Izločitev je predlagalo šest sodnikov Vrhovnega sodišča. Ena sodnica je predlagala izločitev zaradi obstoja izključitvenega razloga (3. točka 70. člena ZPP), pet sodnic in sodnikov pa je svojo izločitev predlagalo zaradi obstoja odklonitvenih razlogov (6. točka 70. člena ZPP). O predlogih za izločitev odloča predsednik sodišča (prvi in drugi odstavek 71. člena ZPP). V konkretnem primeru sta o izločitvah odločala tako predsednik Vrhovnega sodišča kot tudi podpredsednik Vrhovnega sodišča, ki je zaradi odsotnosti nadomeščal predsednika Vrhovnega sodišča. Predsednik Vrhovnega sodišča je ugodil enemu predlogu za izločitev in zavrnil dva predloga za izločitev. Podpredsednik pa je odločil o izločitvi sodnice, ki je predlagala izločitev zaradi obstoja izključitvenega razloga, in predlogu ugodil. Poleg tega je odločil o predlogih sodnic, ki jima je bilo reševanje pritožnikovega upravnega spora dodeljeno kot sodnicama poročevalkama in ki sta predlagali izločitev zaradi obstoja odklonitvenih razlogov. Podpredsednik je enemu predlogu ugodil, drugega pa je zavrnil.

17. Če sodnik predlaga izločitev zaradi obstoja izključitvenega razloga, predsednik sodišča le v skladu s Sodnim redom in Letnim razporedom dela sodnic in sodnikov Vrhovnega sodišča določi namestnika tega sodnika. V tem primeru so razlogi taksativno naštetih v zakonu in se ne ugotavlja, ali razlogi sodnika vplivajo na njegovo nepristranskost. Odklonilni razlogi pa so opredeljeni z generalno klavzulo. Predsednik sodišča mora oceniti, ali so razlogi sodnika taki, da vzbujajo dvom o njegovi nepristranskosti. Če je pri obstoju izključitvenega razloga še mogoče sprejeti stališče, da predsednik sodišča nima dejanskega vpliva na določitev sodnika poročevalca in člane senata, saj sodnik, pri katerem obstajajo izključitveni razlogi, že po samem zakonu ne sme opravljati sodne funkcije, nadomestni sodnik pa je določen po objektivnih merilih (glej 15. točko obrazložitve te odločbe), pa je položaj drugačen pri odločanju o predlogih za izločitev zaradi obstoja odklonitvenih razlogov. V tem primeru je od presoje predsednika sodišča odvisno, ali bo posamezni sodnik postal sodnik poročevalec v konkretni zadevi oziroma član senata ali ne. Predsednik sodišča ima tako z odločitvijo, da se predlogu za izločitev ugodil, kot z odločitvijo, da se predlogu za izločitev ne ugodil, vpliv na določitev sodnika poročevalca in sestavo senata, ki odloča o konkretni zadevi.

18. Ker ni mogoče šteti, da sta predsednik in podpredsednik Vrhovnega sodišča nevtralna do pritožnikove zadeve, ugotovitev, da sta z odločanjem o predlogih za izločitev imela vpliv na določitev sodnika poročevalca in sestavo senata, ki je odločal o pritožnikovi tožbi, pomeni tako okoliščino, ki ne izpolnjuje standarda objektivne nepristranskosti in zato pomeni kršitev pravice do nepristranskega sodišča (prvi

odstavek 23. člena Ustave). Zato Ustavnemu sodišču niti ni treba presoјati, ali bi obstajali še kakšni drugi elementi, ki bi lahko omejili notranjo neodvisnost članov senata, ki so odločali o pritožnikovi tožbi.

19. Ker je Ustavno sodišče ugotovilo kršitev pravice iz prvega odstavka 23. člena Ustave, je razveljavilo 1. točko sklepa Vrhovnega sodišča in zadevo vrnilo Vrhovnemu sodišču v novo odločanje.

20. Ustavno sodišče še dodaja, da Vrhovno sodišče z zavrženjem tožbe na podlagi 2. člena ZUS-1 pritožniku ni odreklo sodnega varstva, saj ni izključeno, da se bo o njegovih tožbenih očitkih odločalo v upravnem sporu na podlagi 4. člena ZUS-1. Vendar pa je upravni spor na podlagi 2. člena ZUS-1 tista oblika sodnega varstva, ki posameznikom primarno zagotavlja sodno varstvo zoper posamične akte organov, s katerimi se odloča o pravicah, obveznostih in pravnih koristih. Upravni spor na podlagi 4. člena ZUS-1 pomeni subsidiarno sodno varstvo, če ni zagotovljenega drugega sodnega varstva. Če pritožnik zatrjuje, da bi mu moralo biti zagotovljeno sodno varstvo na podlagi 2. člena ZUS-1, mora odločitev, s katero se mu dostop do tega sodnega varstva odreče, sprejeti sodišče, ki izpolnjuje standarde objektivne nepristranskosti. Zato se Ustavno sodišče ob ugotoviti, da je bila pritožniku s 1. točko izpodbijanega sklepa kršena pravica do nepristranskega sodišča, še ne more opredeliti do vprašanja, ali bi pritožniku sploh moralo biti zagotovljeno sodno varstvo zoper načelno mnenje Komisije in ali mu mora biti zagotovljeno na podlagi 2. ali 4. člena ZUS-1.

C.

21. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednik dr. Matej Accetto ter sodnici in sodniki Dr. Dr. Klemen Jaklič (Oxford ZK, Harvard ZDA), dr. Rajko Knez, dr. Neža Kogovšek Šalamon, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Pri odločanju o tej zadevi je bil izločen sodnik dr. Rok Svetlič. Ustavno sodišče je odločbo sprejelo soglasno.

dr. Matej Accetto
Predsednik